

Vuoden 2025 talousarviokehys

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 172
3678/02.02.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:

taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva
puh. 044 718 2788
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2025 talousarvion valmisteluperiaatteet tuloslaskelmatasolla ja vuoden 2025 talousarvion laadintaa lautakunnissa ohjaavan koko kaupungin sitovan toimintakatekehysten.

Päätös

Merkitään, että taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva oli läsnä pykälässä vastaamassa kysymyksiin ja hän poistui kokouksesta ennen pykälän päätöskäsittelyä.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Talousarvion laadinnan lähtökohtana on kaupunginvaltuuston 16.5.2022 vahvistama Kuopio 2030 -strategia, johon talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelu perustuu. Kaupunkitasoiset, valtuustoon nähden sitovat tavoitteet valmistellaan osana talousarvion valmistelua.

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion laatimiseksi. Talousarviokehysten valmistelussa on hyödynnetty kaupungin talouden tilannekuvaa kuluvan vuoden ensimmäisessä osavuosikatsauksessa, kaupunginvaltuuston päätöstä kaupungin talouden tasapainotustyön euromääräisistä tavoitteista ja talouden tasapainotustyön linjauksista sekä palvelualueiden ja Tilapalvelujen arvioita toiminnan muutoksesta ja määrärahatarpeista.

Vuoden 2025 kehukseen ovat vaikuttaneet mm. seuraavat tekijät:

- talouden tasapainotusohjelman euromääräiset tavoitteet sekä tasapainotustyön linjaukset kaupunginvaltuuston 20.5.2024 hyväksyminä
- kunta-alan palkkaratkaisu
- TE-palveluiden uudistuksen valmistelu
- Kuopio 250-juhlavuoden suunnitelmat
- toimitilakustannusten kasvu uusien toimitilojen myötä
- lainsäädännön muutosten vaikutukset palveluiden kysyntään ja järjestämiseen, jossa huomioitu valtiontalouden kehyslinjaukset
- kuntakohtainen veroennustekehikko, jossa kunnallisveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit ovat vuoden 2024 tasolla
- valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton julkaisemat ennakkolaskelmat valtionosuuksista vuodelle 2025
- nettomäärältään n. 75 milj. euron investointiohjelman mukainen vaikutus kaupungin rahoitukseen ja tästä simuloidut rahoituskustannukset

Valmistelun tuloksena koko kaupungin toimintakate vuodelle 2025 päättyy -312,5 milj. euroon. Vertailukelpoinen muutosprosentti koko kaupungin osalta vuoden 2024 talousarvioon (27.5.2024 kaupunginhallituksen esittämällä muutoksilla) verrattuna on -2,2 %, kun TE-uudistuksen vaikutus eliminoidaan laskelmasta.

Vuoden 2025 verotulo- ja valtionosuusarvioissa on hyödynnetty Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön kuntakohtaisia laskelmia, joihin on arvioitu kuntatalouteen kohdistuvat toimenpiteet vuodelle 2025. Kaupungin oma väestösuunnite, arviot työllisyystilanteen kehityksestä sekä kunnallisverotukseen tehtävät vähennysmuutokset ovat pohjana kunnallisverotuloille, joka on sisällytetty talousarviokehukseen. Kiinteistöveron veropohja-arviota on vahvistettu varsin marginaalisella kasvulla rakennusalan suhdannetilanteen vuoksi.

Talousarvion valmistelu asettuu edellä mainituilla tekijöillä seuraavaan raamiin.

- TE-uudistuksen vaikutus arvioidaan siten, että laskennallinen valtionosuus, työttömyysetuuksien kompensatioerä sekä työllisyysalueen jäsenkunnilta saatava rahoitus kattaa toimintamenot.
- Toimintatuottojen kasvun tulee olla 4,0 %.
- Toimintamenoihin on mahdollista arvioida 0,4 %:n kasvu. Mikäli toimintatuotoissa tavoitetta ei saavuteta, menoja tulee vastaavasti supistaa.
- Muihin kuin tällä hetkellä voimassa olevissa sopimuksissa määriteltyihin palkkaratkaisuihin ei varauduta.

Kunta-alan voimassa olevien palkkaratkaisujen ja uusien tai peruskorjattujen toimitilojen yhteenlaskettu kustannuksia kasvattava vaikutus vuodelle 2025 on n. 10 milj. euroa. Kun koko kaupungin menokehys on välttämätöntä asettaa hyvin lähelle kuluvan vuoden tasoa, on tehtävä määrätietoisia ja etupainoisia toimenpiteitä talouden tasapainon saavuttamiseksi. Talouden tasapainotustoimet käynnistetään monelta osin välittömästi. Jotta kaupungin talouden kokonaisuus on kuntalain määrittämässä tasapainotilanteessa vuonna 2027, ei kustannusnousuihin ole mahdollista vastata läheskään täysimääräisesti.

Vaikka talousarviokehys asetetaan hyvin tiukaksi, päättyy kaupungin tuloslaskelma -14,4 milj. euron alijäämään vuonna 2025.

Taloussuunnitelmakauden investointitaso on sopeutettava kaupunginvaltuuston hyväksymän tasapainotuslinjauksen mukaiseksi. Investointisuunnitelma kaudelle 2025-2028 vaatii uudelleenarviointia. Kaupunki velkaantuu lisää, sillä vuosikatteen tuoma tulo-rahoitus ei riitä kattamaan investointimenoja. Korkea investointitaso johtaa poistojen määrän jatkuvaan kasvuun, joka osaltaan syö mahdollisuuksia tasapainoiseen tulokseen. Investoinneilla on lisäksi merkittävä vaikutuksensa tulevien vuosien käyttömenoihin mm. tilakustannuksina ja katuverkon kunnossapidon kustannuksina.

Lautakunnille annettava talousarvion laadintaohjeistus tarkennetaan viranhaltijatyönä. Lautakuntien keskeisenä tehtävänä talousarvioesityksissään on konkretisoida toimenpiteet, joilla toimintakatetaso saavutetaan. Lautakuntien talousarvioesitykset sisältävät myös toimenpiteet valtuustoon nähden sitoviin tavoitteisiin sekä henkilöstösuunnitelman.

Lautakuntien tulee esittää vuoden 2025 tuloarviot ja määrärahat ja keinot toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi talousarvion valmisteluajataulun

mukaisesti viimeistään 30.8. Sitä ennen käydään kaupunginhallituksen puheenjohtajan, lautakuntien puheenjohtajien, keskeisten viranhaltijoiden ja talousjohdon kesken neuvottelut talousarvioesityksiin sisältyvistä muutoksista ja talouden tasapainotustoimenpiteistä.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistaan 3.10.2024, josta se etenee kaupunginhallituksen käsittelyyn 28.10. Kaupunginvaltuusto päättää veroprosenteista 11.11. ja talousarviosta 25.11.

Liitteet

3678/2024 Kehyslaskelma 2025